

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування

СИЛАБУС ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
За предметною спеціальністю	014.07 Середня освіта (Географія)
Освітня програма	Географія
Статус дисципліни	вибіркова компонента
Мова навчання	українська

Ужгород 2021

Назва курсу	Основи екологічного виховання учнів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет, кафедра фізичної географії та раціонального природокористування.
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта 014.07 Середня освіта (Географія)
Викладачі курсу	Фекета Ірина Юріївна, кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри фізичної та раціонального природокористування
Профайл викладачів	https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/geograph-fiz_geo/staff
E-mail	iryna.feketa@uzhnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://e-learn.uzhnu.edu.ua/course/view.php?id=883
Мова викладання	Українська
Тривалість курсу	4 кредити ЄКТС / загальна кількість годин 120
Обсяг курсу	Аудиторних годин - 60 , лекцій - 36, практичних - 24, СРС - 60
Формат курсу	Очний
Анотація до курсу	Навчальна курс «Основи екологічного виховання учнів» є вибірковою компонентою дисципліною для студентів спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія). Навчальна дисципліна «Основи екологічного виховання учнів» формує у студентів знань про екологічне виховання учнів школи а також розуміння місця і ролі людини у навколишньому середовищі; основи екологічного мислення.
Ключові слова	Екологія, освіта, людина, безпека, здоров'я
Мета та цілі курсу	<p>Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи екологічного виховання учнів» є формування у майбутніх учителів знань про об'єкт, предмет та завдання екології та методики екологічного виховання учнів, викладання екології як науки, її зв'язки з іншими науками. Допомогти студентам усвідомити екологічне виховання як глобальну проблему сучасності, засвоїти важливі питання теорії і практики охорони природи; оволодіти знаннями, вміннями та навичками організації і проведення робіт з екологічного виховання учнів.</p> <p>Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:</p> <p>Інтегральна компетентність (ІК):</p> <p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти (за предметною спеціальністю «Середня освіта. (Географія)»), що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.</p> <p>Загальних компетентностей:</p> <p>Загальних компетентностей:</p> <p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в</p>

	<p>Україні.</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.</p> <p>ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 4. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>Фахових компетентностей:</p> <p>ФК 1. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.</p> <p>ФК 2. Володіння основами цілепокладання, планування та проектування процесу навчання учнів.</p> <p>ФК 3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів.</p> <p>ФК 4. Здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання).</p> <p>ФК 5. Здатність до забезпечення охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими потребами) в освітньому процесі та позаурочній діяльності.</p> <p>ФК 6. Здатність здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури.</p> <p>ПК 1. Здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем і людиною, розуміти та пояснювати стратегію сталого розвитку людства.</p> <p>ПК 2. Здатність доцільно і критично використовувати географічні поняття, концепції, парадигми, теорії, ідеї, принципи для пояснення письмовими, усними та візуальними засобами явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, державному, локальному).</p> <p>ПК 3. Здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі (світу), материків і океанів, України.</p> <p>ПК 4. Здатність розуміти та пояснювати особливості природних компонентів і об'єктів у сферах географічної оболонки, взаємозв'язки в ландшафтах.</p> <p>ПК 6. Здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку, аналізувати й пояснювати особливості геопросторової організації природи, населення і господарства України та свого регіону.</p> <p>ПК 7. Здатність реалізовувати краєзнавчий підхід на уроках географії</p>
<p>Пререквізити курсу</p>	<p>Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Основи екологічного виховання учнів» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми Географія:</p> <p>ОК 1.10. Основи екології і екологія людини</p> <p>ОК 2.21 Вступ до фаху за спеціальністю «Середня освіта (Географія)»</p>
<p>Очікувані</p>	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p>

<p>результати навчання</p>	<ul style="list-style-type: none"> -основні екологічні терміни, поняття, фактори, закони; -термінологічною базою екології людини - особливості будови і закономірності функціонування біосфери; -причини, наслідки і шляхи усунення локальних, регіональних і глобальних екологічних криз; -стан природних ресурсів та їх використання; -основні форми й особливості антропогенного впливу на навколишнє середовище; -основи раціонального природокористування і охорони компонентів біосфери; - методи моделювання та прогнозу екологічних процесів і умов в біосфері. <p>аналізувати та оцінювати негативний вплив на здоров'я чинників довкілля;</p> <p>-взаємовідношення людини із навколишнім середовищем;</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сформулювати у майбутніх учителів знань про об'єкт, предмет та завдання методики викладання екології як науки, її зв'язки з іншими науками; - ознайомити із структурою процесу навчання, змістом його структурних компонентів, зв'язками і відношеннями між ними, - навчити продуктивним методам та прийомам ознайомлення учнів із природою; - розкрити основні змістовні лінії екологічних знань; <p>сформулювати уявлення про зміст позаурочної і позакласної роботи з екології; її види, методикою організації та проведення.</p>
<p>Навчальні техніки та методи, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Лекції, практичні (семінарські) заняття.. доповіді за темою занять, реферати, презентації, есе модульні контрольні роботи; іспит.</p>
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Ілюстрації, схеми, таблиці тощо, відповідно до теми заняття, географічні карти, персональні комп'ютери</p>
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Критерії оцінювання модульної контрольної роботи</p> <p>Модульна контрольна робота проводиться в письмовій формі і складається із теоретичних питань та практичного завдання.</p> <p>При оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:</p> <p>а) 50 балів - правильне виконання всіх завдань. Студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.</p> <p>б) 49- 40 балів ставиться за виконання 89-74 % усіх завдань. Студент, повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу.</p> <p>в) 39 - 30 балів - якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань; коли студент розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. Студент припускається помилок, за рахунок недостатнього розуміння програмного</p>

матеріалу.

г) 20 балів - якщо завдань виконано менше від 50 %. Студенту, який не розкрив теоретичні питання і не може виконати практичні завдання. Як правило такий студент виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.

Неявка на модульну контрольну роботу – 0 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінок
90 – 100	A	відмінно	Виставляється у випадку, коли студент повному обсязі володіє програмним курсом, вільно орієнтується в знаннях особливостей і родинних зв'язків у різних групах з урахуванням фізико-географічних особливостей, виявляє закономірності географічних процесів та угруповань, розкриває причинно-наслідкові зв'язки. Дає вичерпний виклад фактів і запропонує шляхи для розв'язання проблем. Демонструє раціонального використання ресурсів.
82-89	B	добре	Відрізняється від оцінки “відмінно” тим, що студент допускає окремі похибки і не повністю впливають на загальну лінійність матеріалу і які свідчать про недостатнє опрацювання теоретичних даних.
74- 1	C		Користується науковою літературою та аргументує свої твердження і висновки. Володіє картографічним матеріалом. Використовує власний підхід, не розкриває причинно-наслідкових зв'язків біогеографічних проблем.
64-73	D	задовільно	Знає основні теоретичні положення, компоненти та комплексні характеристики біосфери. Відповідає на більшу частину запитань. Виконав практичні завдання, опрацював тему самостійного вивчення.
60-63	E		Лише відтворює матеріал, але не розкриває причинно-наслідкових зв'язків, основних закономірностей між біосферою та середовищем, дає не чіткі визначення термінів, лише частково володіє біологічною номенклатурою
35-59	FX	незадовільно можливістю повторного складання	Студент не володіє спеціальною термінологією і не розуміє загальних теоретичних питань біогеографічної науки, лише частково володіє біогеографічною номенклатурою

	0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не виконані вимоги для оцінки "FX".
Підсумко-вий контроль, форма	Залік в усній формі.			
Зміст курсу	<p>Змістовий модуль 1. . Система неперервної екологічної освіти.</p> <p>Тема 1. Мета і завдання екологічної освіти.</p> <p>Тема 2. Зміст та структура формальної і неформальної екологічної освіти.</p> <p>Тема 3. Взаємозв'язок «Основ екологічних знань» з іншими навчальними дисциплінами</p> <p>Тема 4. Зміст і структура шкільного курсу екології.</p> <p>Тема 5. Теоретичні основи екологічної освіти.</p> <p>Тема 6. Організації навчального-виховного процесу в школі під час вивчення екології.</p> <p>Тема 7. Підручник як засіб навчання. Структура підручника. Особливості роботи з підручником.</p> <p>Тема 8. Методи навчання основ екологічних знань.</p> <p>Тема 9. Організація навчання екології з використанням новітніх інформаційних технологій (комп'ютерні програми,</p> <p>Тема 10. Екологічна освіта і природоохоронна діяльність Екологічна освіта і природоохоронна діяльність.</p> <p>Змістовий модуль 2. . Прикладні аспекти екологічної освіти.</p> <p>Тема 11. Прикладні аспекти екологічної освіти.</p> <p>Тема 12. Екологічна етика і обриси природокористування майбутнього. Етичні принципи заповідної справи</p> <p>Тема 13. Поняття про основні категорії об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ).</p> <p>Тема 14. Природа як рекреаційний ресурс. Практичне застосування екологічної етики в охороні природи і природокористуванні.</p> <p>Тема 15. Організація і методика проведення допоміжних форм навчальної діяльності учнів.</p> <p>Тема 16. Методика організації і проведення гурткової роботи. Методика організації екологічної стежки.</p> <p>Тема 17. Факультативи, як засіб самовираження учня. Факультатив – одна з допоміжних форм навчальної діяльності учнів.</p> <p>Тема 18. Фактори екологічної освіти: відповідальність як аспект розвитку взаємодії "людина природа"</p>			
Література для вивчення дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. Концепція екологічної освіти України // Інформаційний збірник МОН України – 2002.- № 7. 2. Теорія і практика екологічної освіти : навч. посіб. для студентів денної форми навчання, за напрямом підготовки: 101 «Екологія» / уклад.: М. М. Дяченко-Богун, В. В. Оніпко, В. І. Іщенко.– Полтава, 2019. – 85 с. 3. Білявський Г.О., Фурдуй Р.С., Костіков І.Ю. Основи екологічних знань: Пробний масовий підручник для учнів 10-11 класів середніх загальноосвітніх закладів. – К.: Либідь, 2000. 4. І.Ю. Фекета Екологія людини . Методичні матеріали для студентів географічного факультету спеціальності: 014.07 Середня освіта (Географія), 106 Географія – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла» , 2020. – 48 с. 			

	<p>5. І.Ю. Фекета Основи екології. Методичні матеріали для проведення семінарських, практичних занять з дисципліни «Основи екології». перероблений та уточнений. –Ужгород: видавництво ФОП Бреза А.Е., 2020. – 55 с.</p>
<p>Інформаційні ресурси</p>	<p>https://e-learn.uzhnu.edu.ua/course/view.php?id=863 http://www.nbuuv.gov.ua/ http://uenj.cv.ua http://epl.org.ua/</p>
<p>Питання для підсумкового контролю</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Мета і завдання екологічної освіти. 2. Державна політика в галузі екологічної освіти. 3. Мета і завдання екологічної освіти. 4. Стратегічні напрямки і тактичні завдання розвитку екологічної освіти. 5. Зміст та структура формальної і неформальної екологічної освіти. 6. Екологічна освіта як основа екологічної культури. 7. Місце екології в сучасній системі народного господарства, виробництва і науки. 8. Взаємозв'язок «Основ екологічних знань» з іншими навчальними дисциплінами 9. Зміст і структура шкільного курсу екології. 10. Принципи побудови шкільного курсу екології. 11. Мета та завдання шкільного курсу екології. З 12. Зміст і структура курсу екології в загальноосвітній школі. 13. Освітні, виховні, та розвиваючі цілі навчання екології. 14. Теоретичні основи екологічної освіти. Цінності природи. 15. Внутрішня (абсолютна, справжня, уроджена, невід'ємна, властива) цінність (достоїнство, самоцінність). Зовнішні (інструментальні) цінності. 16. Конфлікти цінностей і природоохоронні мотивації. 17. Організації навчального-виховного процесу в школі під час вивчення екології. Типи і структура уроків з екології. 18. Вимоги до сучасного уроку екології. Схеми аналізу уроків. Особливості проведення уроку Підручник як засіб навчання. Структура підручника. Особливості роботи з підручником. 19. Методи навчання основ екологічних знань. Словесні, наглядні та практичні методи навчання. Записи й ілюстрації на дошці. 20. Організація навчання екології з використанням новітніх інформаційних технологій (комп'ютерні програми, Інтернет, мультимедійні технології). 21. Екологічна освіта і природоохоронна діяльність Екологічна освіта і природоохоронна діяльність. Основні шляхи популяризації екологічної освіти. 22. Прикладні аспекти екологічної освіти. Загальні екоетичні принципи відношення до природи і правила справедливого вирішення конфліктних ситуацій. Екоцентричні принципи ставлення до природи: 23. Принцип неспричинення шкоди чи збитків жодній істоті в навколишньому природному середовищі чи екосистемі. Принцип невтручання. 24. Етичні принципи заповідної справи. Екологічна етика і обриси природокористування майбутнього. 25. Етичні принципи заповідної справи Природоохоронні зони. Заповідна справа: антропоцентризм та екоцентризм у заповідній практиці. 26. Естетика природи та екологічна етика. Поняття про основні категорії об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ). 27. Шкода від туризму в національних парках і інших об'єктах ПЗФ. Правила

	<p>поведінки під час відвідування об'єктів природно-заповідного фонду. Основні екологічні правила туриста.</p> <p>28. Природа як рекреаційний ресурс. Практичне застосування екологічної етики в охороні природи і природокористуванні.</p> <p>29. Рекреаційний потенціал природи. Естетичне ставлення до природи. Співвідношення правової та етичної охорони тваринного світу.</p> <p>30. Організація і методика проведення допоміжних форм навчальної діяльності учнів. Екскурсія як метод навчання і форма організації занять.</p> <p>31. Класифікація екскурсій. Підготовка екскурсій. Проведення екскурсій. Використання в навчальному процесі матеріалів екскурсій.</p> <p>32. Методика організації і проведення гурткової роботи. Методика організації екологічної стежки. Методика підготовки і проведення виставок.</p> <p>33. Науководослідна робота з екології та її характерні особливості.</p> <p>34. Факультативи, як засіб самовираження учня. Факультатив – одна з допоміжних форм навчальної діяльності учнів. Творчість та дослідницька діяльність учнів на факультативних заняттях з екології.</p> <p>35. Самовираження учнів на факультативних заняттях з екології.</p> <p>36. Фактори екологічної освіти: відповідальність як аспект розвитку взаємодії “людина природа” Чинники руйнування системи людських цінностей.</p> <p>37. Шляхи виходу з екологічної кризи. Відповідальність як аспект розвитку взаємодії.</p>
--	--